

FRANȚESCA VESELIȚA

PĂRA SUPERAREA!

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Diurnalulu acest'a ese totu a două Marti. sér'a; dar' prenumeratiunile se primescu in tóte dílele. Pretiulu pentru Austro-Ungari'a: pre unu anu e 6 fl., pre I semestru 3 fl., — pentru Romani'a și Tierile latine și strefne: pre unu anu 8 fl. (20 franci — lei noi), pre I semestru 4 fl. (10 fr.—l. n.) Unu numeru singlariticu costa 12 cr. v. a.

Tóte siodenile și assemnatiunile suntu a se tramite la Redactiunea diurnalulu in Gher'ă (Szamosujvár.) Er' diurnalele de schimb precum și tóte scrierile de a căror'a aparentia ar' fi a se face mentiune in acestu diurnalulu suntu a se tramite la Proprietariulu diurnalulu M. B. Stănescu in Arad.

Insertiunile se primescu cu 7 cr. de linia și 30 cr. tacse timbrale. La repetiri mai dese a unoru și acclor'asi insertiuni se accórdă reduceri insemnate in pretiulu de inserare.

Collectantii de insertiuni se împartășiescu in % cuvenitu.

Abonamentele suntu a se face prin assemnatiuni postale: La REDACTIUNEA DIURNALULUI in Gher'ă Szamosujvár. Cei de gente barbara si din tíera străina se voru adresá: in Sibéri'a la Tiarulu, in Chin'a la Ching-chiling-ho, in Persi'a la Siaculu, in Asi'a si in celelalte parti ale lumii la prefectulu Banífia. Pretiulu de abonamentu se primesce in totu soiulu de bani — numai in bani ideali nu.

O scena din viét'a Azurinei

séu
Amorulu variantu
de
Casacu.
(Urmare.)
X.

Nici o dí nu e mai dorita, mai asceptata cu ne-rebdare, cu mai multa placere, decâtu ace'a candu tre-bue se se petróca unu evenimentu importantu, unu faptu, dela care depinde tóta fericirea nóstra.

O dorimu se se apropie si ne pare reu candu a trecut.

Ne pare reu, fiindu-că nu mai avemu ce asceptá, cu tóte că amu fostu fericiti cate-v'a mominte in ace'a memorabila dí.

Dar' cu câtu esti fericitu, cu câtu pare că paradisulu pamentescu tí se deschide in cale, cu atatu mai multu anim'a omenésca doresce doresce, de s'aru poté, unu riu de fericire, unu oceanu nefinitu de voluptati, si in urma nu remane din tóte acestea decâtu: reminiscentia.

Amendoi doriau se sosésca Duminec'a; dar' le-aru fi parutu mai bine, déca dens'a se departá; căci atunci amorulu se aprinde si mai multu, si mai multu se doresce si intalnirea loru e unu balsamu alinatoriu, unu balsamu de vindecare pentru sangerandele loru animi.

Sosi Dominec'a si cu dens'a bucuri'a si vesel'ă celoru doi amoresati.

Tresaltau de fericire si nu sciau ce se faca. Avea ceva de spusu si nu sciau ce. Aveau tóte si se aflau in lipsire.

Aveau . . . dar' n'aveau nimicu.

Fie-care sunetu de óra le dadeau unu fiuru placutu, incantatoriu prin anima, si cu câtu timpulu se apropia, cu câtu se inserá, cu atátu erau mai nebunatici!

Dar' sórtea, afurisi't'a sórte, neimblinditulu destinu, inimicu ingrozitoriu alu ómeniloru, se opunea intalnirei hotarite.

Densii voiau se se véda Domineca sér'a la portitia, se-si spuie unulu altui-a foculu si parjolulu ce le devorá anim'a, stomachulu . . . si cu tóte éstea n'au se se védia la ór'a prescrisa, căci omulu propune ér' Ddieu dispune.

Mum'a Azurinei séu Zinichei, alegeti dupa poft'a animei, in ace'a séra cá nici odata, doria fórté multu a se primblá, si totu-odata a luá cu sine si pe Zinic'a. Acést'a se opuse din tóte puterile, dar' in cele din urma fú nevoita se primésca.

— „D-dieulu meu, murmurá Zinic'a, cáta nefericire 'mi produce acést'a placere a mamei. Ce va dice Bebisiorulu, candu nu me va gasi la portitia . . . ? Ce va crede vediéndu-me imparolista . . . ?“

Si statú cate-va minute pe ganduri.

Lucru de mirare, pentru prim'a óra acum Azurin'a-Zoe cugetá la urmarile unei nesocotinti.

— „Ei si ce-mi pasa díse Azurin'a reluandu monologulu seu; me ducu se me primblu si pentru intalnirea lui nu vroiu se perdu ocașiunea de-a sagetá anim'a si altoru juni.“

Astfeliu ratióne Azurin'a, candu se determiná se plece in Episcopie.

Amorulu pentru Azurin'a erá atatu de usioru, atatu de ieftinu si nepretiuitu incatu credea ca ori-si-candu póte se-lu aiba.

Si apoi nu e asia, candu esti frumósa?

De, spuneti D-vóstre, dispensandu-me de-acésta sarcina.

Se gati cá in sér'a de soire, 'si puse unu voalu pe fačia, invitá si pe soru-s'a cea mica, dísa si numeru **Duoa** si luandu pe mum'a s'a la braçiu, plecara.

Ajunsera in Episcopie.

Aci o asceptá o duzina de juni-junisiroi tomnateci, cari de cari mai frumosi, mai luxosi si mai parfumati. Intre acesti-a putemu citá pe poetulu *Munteanu* de-o statura hereculeana, purtându cá si melcii o povara in spinare; pe contele *Argintu*, amantulu macmuzelei *Zaharu-dulce*; pre *Sacagiu*, unu gura-casca si unu hapse de prim'a ordine; pe amiculu seu *C*; pre D-nu *Nasu-Munteanu*, inimiculu lui *Siar'ă*, fratele Azurinei; pe *Ursache Miticescu*, dísu si *Curc'a din cuibu*, unu vechiu adoratoriu alu Zinichei; pre D-nu *Smeura* tîngaulu etc. . . . etc. . . . etc. . . .

Se ne scuse, frumósele cetitóre si uritii cetitori, cá incetamu cu pómehicú, căci ne-ar' trebui 60,000,000 de ronduri, — unu rondu de fie-care, — cá se-si spunemu pe toti.

mai bine „rugati-ve lui Ddieu că se i aiba in sant'a s'a paza.“

Acesti'a se primblá cu nerabdare prin gradina, o transversau necontentitu si nu se potolira decâtu, candu zarira pe Azurin'a.

La vederea loru o reactiune se operá in anim'a Zinichei.

Tristeti'a disparuse de pe obrazu si se inveselise câtu de multu încátu suvenirea lui Bébé, totu diminuandu, perl.

Suridea in drépt'a sí in stâng'a, tragea câte-o ochiada punea mân'a la anima si dupa unu turu, toti junii erau fermecati.

(Va urmá.)

T. Frate Mando veste buna

M. Nu sémâna a minciuna?

T. Semene n'a semená
Vestea buna-i din Gherl'a.

M. Nó, ien' di-o, mè fratie
Dar' s'o dici in poeste,
Séu decum-va vestea-i scurta
Cânta-o se fia lunga!

T. Mè, precum spusu-ti-am tfe
Me dusei la vladicie
Colo 'n Gherl'a cea bogata
Vladic'a laudata,
Si venindu adusei scire
Ce te pune in uimire.

M. Cum asié? grabesce di
La minciuni nu totu nadí.

T. Scii ce? Nu me conturbá
Lasa-me a-ti enará
Vestea ce-aducu din Gherl'a.

M. Nó, di frate, di, di, di,
Mai multu nu te-oiu necaji!

T. Scii ce audii in Gherl'a?
Dar' se nu spui nimeniua!
Audiiu cá Vladic'a
Demandá — cá Cleric'a
Se nu mai scótia din gura
Vorba buna ori de hula
Decátu in limb'a latina
Carei'a Sábou se 'nchina.

M. Atunci si invetiatur'a
Si cântarea si scriptur'a
Sciu cá mergu totu latinesce!

T. Nu sciu, da-asié se vorbesce!

M. Hm, de-aci-a esi cev'a,
Te miri ce va mai urmá!
N'ai auditu: pe clerici
Unde-i voru duce de-aici,
Dupa-ce voru invetiá
Limb'a, de care-i vorb'a?
Cáci aici la noi in tíera
Numai cu ea potu se píera!

T. Dieu, fértate, nu scii carte
Nici judecá mai departe!
Decátu numai pân' la nasu,
Astfelu de lume-ai remasu!
— Mè, 'mi díce vladic'a,
Se scii tu cá cleric'a
Ce-a esi din mân'a mea,
O ducu la Itali'a
La Herculán si Pompej
N'o lasu ici p'intre vitiei,
De romanu, de proletari,
De misiei si de talhari,

Tand'a si Mand'a.

Cari nu voru inaintare
In o limba órecare,
Ci se tienu pentru vecia
De român'a mojicia!
In Herculán si Pompej,
Tramite-i-voiu eu pe ei,
Cáci acum suntu desgropate
Si de lava suntu scapate!

M. Adeca — dupa eum dici —
Clericusii de aici
Toti voru merge 'n alta tíera!

T. Si nu s'oru întóree iara?

M. Hm, da asta vladic'a
Totu la noi o se remâia?

T. Ast'a nici eu nu o sciu,
Pora crediu cá in Sábtiu
Se-a aflá vre-o resiedintia,
Locu menitu de locuintia
Pentru vladicii români
Ce li-e mila de straini!

M. Cá dieu, frate, bine-ar' fi,
Ci me temu cá n'a porní!

T. Nu pornésca, cá-lu pornimu,
Séu cu totii-lu parasimu!

M. Nó, ca-ai gâcít'o, fértate!

T. Firesce c'am gâcitu frate,
Cá, se scii cá vladic'a
De n'a muiá latin'a,
In scurtu tempu: astadi ori mâne,
Singuru-singurelu remâne!

M. Nici cá-i pása de poporu,
Cá-i leneosu si beutoru!

T. Vai, ce slaba politica
Dela Sáboulu vladica!

M. Scii ce, Tando, di ce-i vré,
Tu adi mâne vei cadé
Dar' maréti'a vladic'a
Va dominá in vecia!

T. Domine cu Domnedieu,
Num'-atát'a-mi pare reu
Ca nu tiene pravil'a . . .

M. Si ce díce pravil'a?

T. Pravil'a si-alte cárti sânte,
Dícu: mai bine trei cuvinte
Rostite in limb'a t'a,
Cá mi intr'a altui'a;
Cá-ci eu trei in limb'a t'a
Poti si pe-altii invetiá;
Apoi si poetulu cânta,
Si si babele descânta,
Toti in limb'a loru strabuna
Ce-o primira dela muma;
Deci si sant'a rogatiune
Ce-o facemu cu 'nchinátune
Fia 'n limb'a romanésca
De vomu se ne mantuésca!

M. De a mea grigia se fia
Cum vré sant'a vladic'a!

T. Ba séu limb'a romanésca
Fia 'n legea stramosiésca;
Séu déca limb'a straina,
Limb'a magiara, latina
Ar' vré la noi se 'ntroduca,
Atuncea duca-se — duca
Si marit'a vladic'a
Si cinstit'a crelicia
La Herculánu si Pompej
Se cadia lav'a pe ei
Iar' pe noi lase-ne 'n pace
Se ne rogamu cum ne place
In limb'a nóstra strabuna!

M. Tu ai o minte nebuna!

T. De-su nebunu, eu voiu pátt,
Dara fia ori ce-a fi
Vréu cá la-altariu celu puşinu
Se vedemu preotu românu
Rostindu tóte românesce!

M. Tu vorbesci fanaticesce!

T. Fanaticesce ori ba,
Eu dreptulu 'mi voiu pastrá,
Nu m'oiu inchiná orbesce:
Unguresce, latinesce,
De dragulu unui vladica,
Nu voiu asta politica,
Ci precum veni in lume,
Romanasiu cu falnicu nume,
Chiar' asié voiu a luptá
Pentru dulce limb'a mea
Cá se n'o dee 'napoi
Nici vladicii de Saboi!

Conversatiunea de mai susu impreuna cu mai multi articlii de ace'asi natura in se tramise pre lángha urma-tórele síre:

„Onorabilei Redactiuni dela „Gur'a Satului“ in Gherl'a.

„Abia in dílele acestea mi-au venitu la cunoscentia directiunea „a napoda si pe dosu“ ce-a luatú lucrurile pre la Gherl'a, si me grabescu a dá cursu liberu indignatiunei si ingrigrei ce me cuprinsé la íntielegerea tuturoru acestor'a.

„Ce e caus'a de D-vóstra le tieneti tóte acestea in taina? Au se cade díurnalisticii se privésca in tacere uciderea sentiului nationalu?.....

„Publicati, ve rogu, articlii ce vi-i tramitu — luându eu pentru toti acesti'a tóta respunderea asupr'a mea atátu facia de persónele la cari se referescu acei'a câtu si facia de legile de pressa. La din contra

voiu trebúti se cugetu cá sustieneti cosmopolitismulu si nu ve dóre de ranele ce se infigu in corpulu natiunei

„Primiti s. c. l.“

— **Not'a Redactiunei.** Vomú publicá pre rëndu articlii d-lui Corespondente — mai moderându-i ici-colo. — Ace'a ca pâna acuma n'amu luatú notitia despre unele lucruri petrecute prin Gherl'a, inca si-a avutu caus'a s'a. Amu cugetatu íntre altele cá observându-se necorectitatea unoru dispositiuni, lucrurile voru luá o alta dírectiune mai corespondietóre impregiurariloru de pre aici si cerentiloru tempului. — Alt'mintrea assecurându pre d-lu corespondente cá si pre noi ne dóre de Relegiune íntocma cá si de Natiune, reieptamu dela noi ori-ce suspiciune de cosmopolitismu ori iubire de strainismu.

Risete si zimbete.

Ore-cene fũ poftimu la mės'a unui sgãrcitu. Acest'a dıse catra servitoriu se dee chematului unu servietu (stergariu) curatu. Servitoriulu se escusã dicũdu ca nu are mai multe serviete.

— Nėrodule, dıse stapėnulu, dupa-ce remaserã amendoi, nu poteai se dıci cã suntu la spalatorėsa?

Sėr'a ı-i porunci se aduca sfesnicile de argintu.

— Suntu la spalatorėsa, domnule, respunse servitoriulu cu grabire.

La denti falsi — męcari false. O spele: Frumosu lucru d-le ospetariu. In pãne amesteci farina de gipsu, őr' cãrnatiulu 'lu umpli cu carne de calu. Nu tı-e greu a pune pre mėsã męcari asiė falsificate? — Ospetariulu cu zimbetu ironicu: Eu cugetãmu ca la denti falsi nu le priesce decatu őrasiu męcari false.

Unu pazitoriu de nıpte se indatinãse a siedė totu lãnga o casa in care locuiau mai multi teneri, caror'a le faceã multa indemanare, fora inse de-a capetã dela ei cand'va vre-unu cruceriu.

Intr'o nıpte elu dırme, őrã in loculu indatinatu.

Unu altu pazitoriu 'lu scõla, intrebãndu-lu: — „Ia spune-mi, te-a mai superatu astadi cenev'a deintre magarii tei?“ — Ba nu, ı-i respunse desceptatulu, — tu esti astadi celu de antãiu.“

Arborii prin radecine, Elu apoi se bė de luna
Si pamentulu apa bė, Totulu in natura bė.
Marea bė ventulu ce vine, Urmãndu regul'a comuna:
Sõrele rou'a o bė, Ȑre, noi de ce n'amu bė.

Unu ore-care cunoscea pre doi frati gemeni, cari semenau unulu cu altulu cã doue picaturi de apa. Intemplãndu-se se mõra unulu din ei, si densulu intãlnindu-se a 2-3-a dı cu celu-alaltu 'lu agrãi:

— Bene ca te-am intėlnitu, ca totu doriãmu se te intrebũ: care din voi a moritu, tu sėu fratele teu?!

Totudeaun'a prevedietoriu. Unu omu de-o vėrsta őr-care, suferindu de-o afurisita durere de mãsele, a-lergã la unu dentistu

— Cata se-ti spunu de mai inainte, dıse bolnavulu celui care inhãtiase deja instrumentele, cã mi-e frica grõsnicu si cã n'asiu fi in stare se suferu scõtereã unci mãsele.

— Lasa-me se vedu unde te dõre, respunse dentistulu: acėst'a nu põte se-ti face nici o durere.

Mãscu'a cu pricein'a fũ gasita a nu mai fi in stare de nici unu servitiu, si scõtereã ei fũ hotarita in cugetulu tiranului operatoru.

— O se suferi niticlu, dar' o se scapi pentru totudeaun'a, dıse dentistulu cã se-lu incurãgieze.

— Da, inse nu pociu.

— Dėca esti asia de fricosu am se-ti dau cloroformu.

— Mai bine asia.

Dentistulu incepũ preparativele. In tempulu acest'a, pacientulu ı-si trase pung'a din busunariu si incepũ se caute intr'ėns'a.

Operatorulu, voiindu se previna o generositate anticipata, se grabl a dıce cu multa curtuosia clientului seu:

— Me rogu, domnule, nu te preocupã de acėst'a. Mai avemu vreme, dupa-ce operatiã va fi terminata.

— Dar' nu, domnule doctoru, respunse cu recėla bolnavulu, nu-mi numeru banii decãtu cã se sciũ cãti am la mene.

— Dılele trecute, dõmn'a M... suna cameristei s'ale care in parantesu fiendu dısu este maritata.

— Roso, dıse ea, cu asprime, am avutu trėba cu tine ieri sėra, si tu nu te intorsesi nici la miediulu noptii.

Camerist'a se rosı puçinu, apoi dıse eu unu surisu:

— Sciũ bine cã n'am dreptate, dır' rogu pe dõmn'a se me ierte: D-t'a vedi pe domnulu in tõte dılele, pre candu eu nu vedu pe alu meu de cãtu o data pe luna!

Societatea actiunara franco-ungara de Assecuratiune

care dispune de unu capitalu fundationalu de

20 milliõne de franci in auru

primisce assecuratiuni pre lãnga pretiurile cele mai moderate:

1. contr'a daunelor de focu sı trasnetu;
2. contr'a daunelor din grindina
3. contr'a daunelor de transportu; — si
4. assecuratiuni de capitale pe viėti'a omului intru tote modalitatile.

Subscris'a Agentura principala a societãtii — in apropiarea tempului de assecuratiune contr'a daunelor de grindina — atrage atentiunea p. t. publicu assecuratoriũ cu deosebire asupr'a impregiurarei ca numit'a societate din pretiulu ordinariu de assecuratiune contr'a daunelor de grindina

1. la assecuratiune de papusioiu (cucuruzu, malaiu) si de plante spicõse precum si de ori ce plante comerciale **da unu scadiementu de 50 %**;
2. őr' la assecuratiuni de tutunu (tabacu, dohanu) si vinia **scadiementu de 20 %**.

Agentur'a principala din Clusiu.

Assecuratiunile de totu soiulu se primescu la Agentur'a din Gherl'a prin d-lu

NYEGRUTZ JENŐ.

De őr-ce numerulu extraordinariu edatu in diu'a pasciloru, din őrõre a remasu neumerisatu si numai nrulu urmatoriu s'a numerisatu de alu 10-lea, pre candu celda őrã alu 10-lea őr' cest'a alu 11-lea: numerulu acest'a care e alu 12-lea, põrta numerisare dupla.

ASSECURATI-VE SEMENATURILE VOSTRE CONTR'A GRINDINEI!

SOCIETATEA ACTIUNARA FRANCO-UNGARA

DE

ASSECURATIUNE

in Budapest'a

[FRANCO-HONGROISE]

din a carei'a capitalu foundationalu staveritu in suma de

20 millióne franci séu 8 millióne floreni in auru

s'au depusu deja prin actiunari in bani gata

10 millióne franci séu 4 millióne floreni in auru

cari s'au ellocatu parte in cele mai de frunte bance din capitala parte in hartie de statu ungare

primesce assecuratiuni :

1. **contr'a daunelorau causate prin focu si esplosiune**, in edificia si obiecte miscatore;
2. **contr'a daunelorau causate prin grindina** in totu soiulu de produse economice;
3. **contr'a daunelorau causate prin transportu** in veri-ce bonuri séu marfuri espedate pe uscatu ori pe apa;
4. **contr'a daunelorau de chômage**, adeca a daunelorau cari in casuri de focu ori esplosiune urméza din impučinarea venitului ori intrerumperea séu chiar' incetarea munciei;
5. **contr'a daunelorau causate prin spargere de iegi** — gémuri la ferestri, oglindi etc.
6. **pe viéti'a omului**, in specia: **assecuratiuni de capitale, eventualminte si cu adausulu de a se esolví inainte de mórte la unu anumitu terminu, assecuratiuni de renta, pensiune si zestre.**

Acésta societate, in fruntea carei'a stau Domnii **STEFANU BITTÓ** cá presidente Br. **BELA BÁNHIDY** si **EUGENIU BONTOUX** cá vicepresidenti si **LUDOVICU MOSKOVITZ** cá directoru generalu, avendu capitalulu foundationalu mai susu mentionatu, **tende onoratului publicu assecuratori** deplena garantia in tóte privíntiele; si la contractarea de assecuratiuni offera **cele mai avantagióse conditiuni si cele mai mari favoruri possibili**, — ér' daunele obveniente **le reguléza si reintóree** in tempulu celu mai scurtu si in modulu celu mai convenabilu.

Offertele de assecuratiuni le primescu si deslusirile necesarie le dau cu tóta promptitudinea Agenturile principale si cercuale si

Agentur'a principala din Aradu
la **J. M. SCHULHOF** si **FIIULU**

Aradu Strat'a Atzél-Péter nru 1.

(in cas'a — mai inainte — MOLLFISCH.)

[4—20.]

Assecurati-ve pentru urmasii vostri!

Assecurati-ve contr'a tuturor elementelor distructorie!

ASSECURATI-VE SEMENATURILE VOSTRE CONTR'A GRINDINEI!